

De wereld is een dorp!

Bij de beantwoording van de vragen 3 tot en met 9 moet je soms gebruikmaken van de informatiebronnen 3, 4 en 5 in de bijlage.

De bewoners van de aarde raken steeds meer verbonden met elkaar. Dit proces wordt globalisering genoemd. Steeds meer landen worden zo betrokken bij de internationale handel. Landen gaan ook steeds meer slechts een déél van de productie zelf doen. Ze verplaatsen hun overige productie naar lagelonenlanden. Een voorbeeld is een Nederlandse bank die zijn ICT-afdeling naar India verplaatst.

Gebruik informatiebron 3.

- 1p **3** De wereldhandel is spectaculair gestegen.
→ Met hoeveel procent is de wereldhandel begin 2007 gestegen ten opzichte van begin 2002? Schrijf je berekening op.
- 2p **4** Landen handelen met elkaar om er beter van te worden. Nederland kan wel bananen in kassen gaan telen, maar elders groeien ze bijna voor niets aan de boom. Maar geldt dat altijd en overal? Misschien kan een land zelfs wel **alle** goederen goedkoper produceren. Hieronder staat een voorbeeld dat een verklaring geeft voor het ontstaan van internationale handel.

Land A kan **zowel** de fiets als de I-pod goedkoper produceren dan land B. De kosten zijn in dit voorbeeld uitgedrukt in de benodigde hoeveelheid uren.

aantal uren nodig voor het maken van	één fiets	één I-pod	totaal benodigde uren bij zelf produceren
land A	8	9	17
land B	12	10	22

Land A gaat zich specialiseren in het maken van fietsen en land B in het maken van I-pods. Stel dat ieder land **2** producten gaat maken. Daarna ruilen ze 1 fiets tegen 1 I-pod en houden ze zelf ook 1 fiets en 1 I-pod over.

	totaal aantal uren nodig voor het maken van 2 fietsen of 2 I-pods na specialisatie	totaal benodigde uren bij zelf produceren	winst of verlies in uren
land A	A	17	C
land B	B	22	D

Neem de letters A en B en C en D over op je antwoordblad.

→ Vul de juiste getallen achter de letters in. Geef bij C en D aan of er sprake is van winst of verlies in uren. Schrijf je berekening op.

- 1p 5 Het voorbeeld van de gegeven kostenverschillen tussen de landen uit de vorige vraag is natuurlijk niet zo realistisch. Zo wordt er blijkbaar vanuit gegaan dat de hoogte van de uurlonen in beide landen er niet toe doet.
→ Noem nog een voorbeeld van kosten waar geen rekening mee wordt gehouden.

Gebruik informatiebron 4.

- 1p 6 De voorzitter van de SER zei op een bijeenkomst over globalisering: "De 'uitvinder' van de zeecontainer heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de globalisering."
→ Geef een verklaring voor deze uitspraak.

Gebruik informatiebron 5.

- 1p 7 Tegenstanders van globalisering menen dat internationale concurrentie ten koste gaat van de ontwikkelingslanden. Zij leggen dan een verband met gegevens over de armoede in de wereld.
Voor welk deel van de wereld geldt dat sinds 1981 de armoede in verhouding het meest is gedaald?
A Afrika
B Latijns-Amerika
C Oost-Azië
D Zuid-Azië

- 1p 8 Globalisering heeft voor werknemers in een bepaald land gevolgen. Door globalisering zullen sommige soorten banen verdwijnen en andere soorten banen ontstaan.
Een gevolg hiervan is dat werknemers soms een sterke daling van hun inkomen kunnen verwachten.
Hieronder staan drie tussenstappen.
1 Werknemers moeten een ander soort baan zoeken.
2 Werknemers zijn onervaren in het beroep.
3 Oude banen verdwijnen.

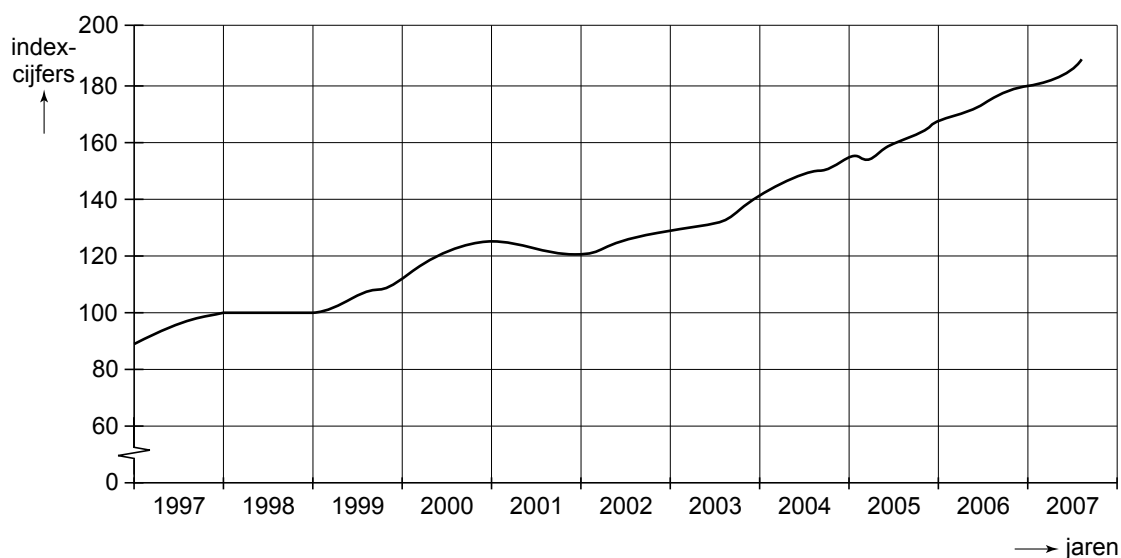
In welke regel staan de verschijnselen zo dat een logische gedachtegang ontstaat?

- A** globalisering → 1 → 2 → 3 → daling van het inkomen
B globalisering → 1 → 3 → 2 → daling van het inkomen
C globalisering → 2 → 1 → 3 → daling van het inkomen
D globalisering → 2 → 3 → 1 → daling van het inkomen
E globalisering → 3 → 1 → 2 → daling van het inkomen
F globalisering → 3 → 2 → 1 → daling van het inkomen
- 1p 9 De werknemers van de toekomst krijgen te maken met de gevolgen van globalisering. Oude banen zullen verdwijnen en nieuwe banen zullen ontstaan.
→ Noem een manier waarmee jij in je keuze voor je beroep of opleiding je beter kunt voorbereiden op de globalisering. Verklaar je antwoord.

De wereld is een dorp!

Informatiebron 3

Ontwikkeling wereldhandel 1997-2007 (indexcijfers)

1998 = 100

bron: CPB

Informatiebron 4

Zeecontainers

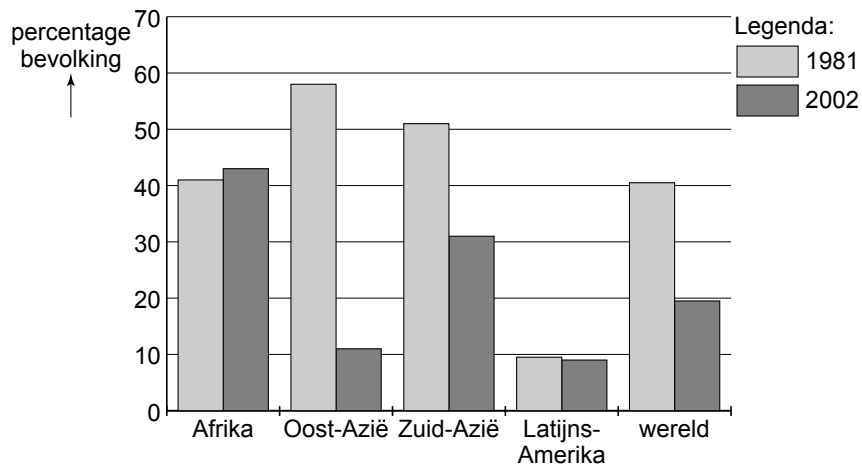
Door de introductie van de container in de jaren 50 daalden de kosten van het laden van een schip van \$ 5,83 (€ 3,70) per ton tot 15,8 dollarcent (€ 0,10) per ton.

bron: Wereldbank

Informatiebron 5

Het deel van de bevolking per werelddeel dat van minder dan \$1 per dag moet rondkomen

bron: Wereldbank

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.